

lépéseknek tartja. Egy magasabbrendű művészi megnyilatkozás és kibontakozás érdekében állandóan előre tör.

Utalnunk kell illusztrátori működésére is. Különböző országos és helyi lapokban és folyóiratokban jelennek

meg rajzai. Műveli a reklámgrafikát is igen kultúrált szinten.

Radics István alkotó művész voltát kiegészíti művészpédagógus munkássága. Több mint egy évtizede irányítja az egész megye rajzoktatását, vizuális-esztétikai nevelését.

Dr Domonkos Endre

FARKAS ANDRÁS KIÁLLITÁSA BALASSAGYARMATON

1966. október 30-án, a Balassagyarmati Palóc Múzeumban bensőséges ünnepség keretében nyílt meg Farkas András balassagyarmati festőművész és rajztanár kiállítása, melyet Cs. Nagy Zsuzsa dr. művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria tudományos munkatársa nyitott meg.

Cs. Nagy Zsuzsa dr. először is a kiállító művész életét, eddigi munkásságát ismertette. Farkas András 1947-ben telepedett le Balassagyarmaton, azóta itt folytatja pedagógusi és művészi tevékenységét. Nem lehet eléggé hangsúlyozni, hogy mit jelent egy város, annak környéke szempontjából az, hogy egy művész oktatja a szépre, a művészetre a tanulói ifjúságot. Ezen a kiállításon nem a pedagógust, hanem a művészt szemléljük munkáin keresztül, de az előbb említett tényt meg nem említeni helytelen lenne.

Miért választotta éppen Balassagyarmatot?

Azért, mert a város és vidéke szülőföldjére emlékeztette, a szülőföldre, amely — mint majdnem mindenkinél — nála is meghatározó szerepet tölt be.

A szülőföld és a származás. Mert földműves szülők gyermekeként elejétől fogva elkötelezettje a parasztságnak: Műveiben szinte kizárólagosan parasztlak szerepelnek.

Ez a kiállítás — kamarajellegénél fogva — kicsiny töredékét mutatja an-

nak az életműnek, melynek minden-egy darabja a hűség egy-egy megnyilatkozása osztálya mellett. Nem a városi ember rácsodálkozásával nézi a parasztot, hanem a bennfentes szemével, ezért érezzük olyan hitelesnek ezt az ábrázolást. Azon festők népes táborának szellemi leszármazottja, akik a földműves emberek életét figyelték, szerették és festették.

Műfajilag változatos a kép: filctoll, gouache, vízfestmény, monotípiák, és olajfestmény.

Olajképei összefogottak, szinte sikerűek, monumentális hatásúak. Alakjai, kompozíciói szétfeszítik a kis keretet, nagyobb felületre kíváncsognak. Színei visszatartottak, nincs semmi hivalkodó harsogás, de a visszafogott színskála egy bizonyos hangulatot és erőt sugároz.

Palántázók című képének három alakja a munka ritmusát érezteti. A Hordómosó érdekes kompozíciója a paraszti életnek egy kedves pillanata, az Este meghitt sárgás fényeiben a munkás nap végére tesz pontot a kaszáját letevő ember és a fejő asszony. A Buszra várók téli tájban három jellegzetes női figurája hiteles alakja a nőgrái tájnak.

Művei emberközpontúak; szinte elvétve találkozunk csak táj ábrázolással, de ez a táj is a tájból alig kilépett

ember kezemunkáját hirdeti, mint a rozskereszteket bemutató filctollal rajzolt képein láthatjuk.

Filctoillai erőteljesen szerkesztettek, határozott, leegyszerűsített formáikkal a látott világ lényegét igyekszik megmutatni.

Vízfestményei közül egy finoman, gyöngéd színekkel megfestett darabbal találkoztunk a kiállításon, ipolyi horgászokat ábrázol.

A krumpliszedőket megjelenítő gouache-a szép munkaábrázolás, a paraszti alakok frissen odavetett, erőteljes formáikkal beszél a mezei munka szépségéről, lendületéről.

A paraszti világ ábrázolási közben nem megy el behűnyt szemmel az ipari téma mellett sem, tisztelettel adózik az ottani munkának is, ezt mutatja Dunaujváros című monotípiája, valamint a Vasútállomás című képe.

A Palóc Múzeum rendezése semmi kívánni valót nem hagyott maga után, kiállítóterme, a képek gondos, izléses elrendezése, valamint a hangulatilag stílusosan a kiállítás egészébe beilleszkedő népi fazekasság nagyszerű darabjai mind-mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a látogatók számára emlékezetes maradjon Fazekas András kiállítása.

Réti Zoltán

IVÁNYI ÖDÖN KIÁLLÍTÁSA SALGÓTARJÁNBAN

Azt tartom a legfontosabbnak, hogy a művész mindenekelőtt legyen őszinte. Őszinte és megintcsak őszinte. S ha mégoly jól tudom is, hogy az őszinteség nem lehet egy műalkotás vagy egy életmű megítélésének kizárólagos kritériuma — hiszen egy üreslelkű lapos ember lehet akármilyen őszinte is, nem fog senkit lázba hozni, nem fog senkinek segítséget nyújtani a ma embere, a környező világ mélyebb megismerésében, megítélésében — mégis Iványi Ödön tárlatát végigjárva megfogalmazódik bennem az egyfogalomkörű sommás összegezés: Iványi az igazat mondja. Nemcsak a valót, a mindenki által érzékelhető felszínt, egytartalμού látványt; az igazat mondja. A dolgok, jelenségek leglényegét fogalmazza műalkotássá, mondhatni már művészetének tetőfokán, amikor a művészi látás már egy belső elhatározáson alapul, s mind a természet, mind az ember funkcióját egyaránt jogaihoz juttatja. Iványi közvetlenül éli át a dolgokat, élményei rendkívüli mélységűek,

ugyanakkor az alkotások nagynésze egyszerű. Olyan egyszerű, amilyenhez eljutni egy művésznek a legnehezebb. Erdekes, hogy sokan azt mondják róla, túl modern, néha már az érthetetlen-séglg az. Szeknek csak annyit: mindig ezt mondjátok, amikor az ember (az emberiség, a művész) a dolgok gyökeret megragadja, s a nagyerejű szorításban félelmetesre nő az ökle.

Az igazi realitást megteremtendő a dolgok értelmét tisztán, hamisítatlanul kell tükröznie a művésznek, minden áron. Iványi festészete nem felszínes érzéállapotok dekoratív, formalisztikus variálgatása; hittel és friss energiákkal sűrített tartalmak megragadó kifejezése. **Művészi állítás, mely a festő egyéniségéből kristályosodik ki, és feltétlen reagálásra, együttgondolkodásra, vagy ellentmondásra, készbeti a nézőt.** Iványi leginkább az expresszív ember kinyílt világával, formáival, hatalmas méreteivel dolgozik. Olajképei nagy többségén a szenvedélyes előadásmód mellett a hétköznapiak pátosza, nem ritkán ün-